

За да прѣкараме врѣмето по незабѣлѣзано, ний офицеритѣ и тукъ се събирахме, както и на Зелено-Дърво, на приказки. Разбира се, разговора се въртеше все около миналитѣ, пълни съ тревога и блѣсъкъ дни. Всѣкой разказваше своитѣ впечатления отъ бойния животъ. Даваха се разни отзиви и различно се критикуваше извършеното. Азъ ще приведа отзива за опълченцитѣ на одного отъ офицеритѣ, когото ще нарека Х. Тоя отзивъ ми се вижда интересенъ, защото е твърдѣ своеобразенъ.

— Азъ никакъ не се съмнѣвахъ въ бойнитѣ качества, храбростта и рѣшителността на българскитѣ опълченци, казваше офицера, още повече, че азъ имахъ случай много пѣти лично да се убѣдя въ това. Азъ видѣхъ, какъ безстрашно, като слѣпи се увираха тѣ напредъ. Такава самоотвърженостъ и прѣзрение къмъ смъртта азъ не съмъ виждалъ, нито чувалъ. Да, юнашки се биятъ опълченцитѣ, но, по мое мнѣние, тѣхъ ги тласка не нѣкое възвишено чувство — за освобождението на България, а просто жаждата за обогатяване. Впрочемъ, азъ може и да грѣша, прибави той, но мисля тѣй, защото опълченцитѣ въ боя не оставяха нито единъ убитъ, или раненъ турчинъ, безъ да му не прѣгърсятъ джебовецѣ.

Х. не бѣше лошъ и пристрастенъ челоуѣкъ. Той почти винаги се застъпваше за българитѣ, когато другитѣ ги нападаха; за туй азъ останахъ крайно изуменъ, като чухъ неговото мнѣние за опълченцитѣ. Разбира се, азъ възразихъ на исказаното отъ него толкова по-енергично, защото, както въ сръбско-турската, миналата година, тѣй сѣщо и въ настоящата война, не бѣхъ видѣлъ нито единъ случай, щото доброволцитѣ въ Сърбия и опълченцитѣ тукъ да прѣдирватъ джебовете на убититѣ или раненитѣ турци. Напротивъ, азъ бѣхъ свидѣтель, какъ нѣкои отъ опълченцитѣ имаха пълна възможность да се обогатятъ безъ да става нужда да се увиратъ на неприятелския щикъ. Азъ ще приведа тука два случая. Опълченцитѣ отъ 3-я дружина знаяха, че подполковникъ Калитинъ носи на кръстътъ си кемеръ набитъ си злато. Знаяха тѣ това, защото, въ врѣме на всякия походъ по бивуацитѣ, той, както и другитѣ офицери, се събличаше и кемера му се виждаше. Между това, когато Калитинъ падна убитъ, на никого отъ носившитѣ го опълченци и въ умъ не дойде да му снесе кемера, макаръ само и за това, да не падне той въ рѣцѣтѣ на турцитѣ. Това е първия случай. Когато убиха коня на полковникъ графъ Толстой, той извика на опълченцитѣ: